

AZ ÁLLAMI PINCÉGAZ- DASÁG kilenc

üzemegysége közül is kiemelkedik a budafoki. Huszonöt kilométer hosszú üzeme nincs több az országnak,

ha csak a MÁV-ot, a villamosvasutat nem számoljuk ide. Egyébként mélyen van, az egykor Promontornak nevezett dombok alatt.

Valaha nagy kőbányák voltak e tájon. A könnyen fejtethető és fűrészelhető mészkővelel épült Buda, de a pesti oldalra is jutott belőle. A mészkő azonban nem tartós. A magyar főváros még most is sínyli, hogy Budafokról és Kőbányáról származik a falak jó része. Itt azonban roppant és maradandó barlangrendszer keletkezett. Az egész világ csodálja a 19,8 kilométer hosszú Simpson-, a 14,9 kilométer hosszú Szent Gothárd-, a 14,5 kilométer hosszú Lotschberg-alagutat, amelyet az emberi agy és szorgalom csúcsteljesítményének tart. Budafokhoz: apróság. Itt vagy 100 kilométeres alagutat fúrtak évszázadokon át névtelen őseink — mégsem ismerik.

Azaz mégis, hála az IBUSZ-nak. Találékony idegenvezetőink rájöttek, hogy a külföldit Budapesten érdekli az Úttörővasút is, az Opera is, a Nemzeti Galéria is, de legszívesebben mégis ezekbe a pincékbe zárandokol. A pincegazdaság alig győzi fogadni a külföldi látogatókat. Nem is vitás, hogy e hely több vendégünket vette le a lábáról, mint például a Rudas fürdő gyógyforrásainak ivócsarnoka.

Persze nem lehet az egészet a külföldieknek adni. Nagy része itt marad. Meglepő méretű a mi bortermésünk: 1967-ben például 4,5 millió hektolitert tett ki. Ha a borfogyasztó magyar lakosságot 9 milliónak számítjuk és az exportot levonjuk, egy ember évente 40 liter bort iszik meg, naponta kicsit egy deci fölött. Tulajdonképpen nem is lenne sok, ha nem számolnánk bele az antialkoholistákat és a kisfogyasztókat.

BÁRMILYEN HIHETETLENŰL hangzik, az Állami Pincegazdaság dolgozói között az utóbbiak vannak nagy többségben. Az üzemen 1350 ember dolgozik. És 1967-ben mindössze hárommal

szemben indítottak vállalati fegyelmet, italosság miatt. Ózd, Balinkabánya vagy Mecsekszabolcs szakszervezeti bizottsága bizonyára irigykedve gondol budafoki kollégáira; hiába, emezek nem izzó vasat, csak „tűzes vizet” öntenek. Ez utóbbihoz nem kell annyi torokolaj.

Kovács Miklós mezőgazdasági mérnök, a budafoki üzem borászati osztályának vezetője 36 esztendő és már 9 éve osztályvezető. A múlt évben 211 000 hektoliter új, hordós és 230 000 hektoliter palackos bor sorsáról döntött; 26,4 millió üveg bor és vermut vonult el előtte a palackozóban, mint valami gigantikus katonai díszszemle. Mennyi vállalnák helyette a parancsnokló tábornok szerepét!

Kovács Miklós azonban nem borissza. Versenybíróként izleli szakértő ínyével a bor minőségi jellemzőit, cukor-, sav- és alkoholtartalmát. A forgalomba kerülő borok kiválasztásához jó szemre és szaglőrzékre is szüksége van. A laboratóriumi vizsgálat egy magában nem mutatja ki a bor élvezeti eredetét. Ehhez érzékeny orr, nyelv, szápadlás, garat és szájüreg kell, mint amilyen Kovács Miklósé. De ezzel végzett is a borral. Nem nyeli le. Nyelje más. A Kovács-család igazán nyugodtan alhat: ennél különb elvonókúrát el sem képzelhet senki.

A hozzávaló „kórházban”, a boltíves pincerendszerben jól megfér egymással az új és a hagyomány. A sok kilométeres labirintus nagy részében — a modern cementtartályok szomszédságában — mocsári tölgyből, magyartölgy-

ből, esertölgyből vagy szelídgesztenye-fából készült ászokhordók állnak. Egyike másika 70 éves is elmúlt. Az ilyen öregnél már gyakran használnak

szervátültetést, más szóval, dongacserét. Van itt hengeres, hasasabb, egészen szupolykós; egyedül a 12-es számú pincében 272 darab áll belőle sorban.

A PINCE FŐMŰVEZETŐJE
Demel Ferenc jó 30 éve él közöttük. Régi, budafoki borosdinasztia leszármazottja. Tizennégy esztendő korában, az egykori Hanga-pinceészetben kezdte úgy, hogy bemászott a kiürült hordókba és kisúrolta azokat. Most egy élet tapasztalatával ügyködik a borkezelés minden ágazatában. Beosztottai is nagyrészt a Promontor-hegy lejtőiről valók: budafoki, érdi, tárnoki, iváncsai, albertfalvi emberek. Úgy nőttek meg a borhegyen, borgőzben; nem is mennének máshová innen. Büszkéek a pinceészetükre: lehetnek is.

A 12-es pincének van egy páratlan külön büszkesége is: az 535,5 hektoliteres Szent István-hordó. A nagy király domborművű képét viselő óriás, Gulliver a 100 hektós törpék között. Ha külföldi jön, ide hozzák és elmondják történetét. Még Pacelli bibórost is megvendégelte ez a gigász, s ő, a későbbi XII. Pius pápa, cserébe megáldotta: sose fogyjon ki belőle a rizling.

De nincs sikere. A legbuzgóbban hívó külföldi sem hallgatja szívesen végig az óriás-ászok történetét, az áldás említésénél meg egyenesen idegessé válik. A hordót ugyanis donga-előregedés gyötri; ilyen extra méretű pótlást nem lehet szerezni.

A hatalmas hordó — üres.

Máté György

Budapest alatt

Bort prédikálnak, vizet isznak